

აღმიანიშვილი

შესაბულ აზხაზითში. — აზხაზშრი
სოფელი. — სვაგლა-ბანათლება. — აზხ-
აზეთის ჩამორომენილობა.

გუდაუთიდან მოკიდებული
დასავლეთით, თითქმის 6-7 ვერსის
მანძილზე, ადგილმდგრარება დაცემულია
გაეკატე - ლიხინია, მთელი ექსი-შვილი
კილომეტრის მანძილზე გაფანტული იმ-
ნაირად, როგორც ამას სხვაგან იძერეთში
ჰქონდავთ. სახლი აფხაზისა, უმეტეს
შემთხვევაში, წნული ფაცხაა, ისლით ან
გვირჩით დახურული, გვირჩით კვერდებზე
შებურდული, სითბოსათვის, უაბაკო
ჟერო, უსარამდო... სინათლე ასეთ ფაცხ-
აში ჭურუუბანებიდან შედის ან და იმ
ორი კარიდან, რომელიც ერთი წინიდანა
აქვს და მეორეც - მის პირდაპირ, —
უკნიდან.

რაც უნდა დარიბი იყოს აფხაზი, ასეთი
ფაცხა ორი უნდა ედგას: ერთი სასტუმ-
როდ, მეორე – საჯალაბოდ, და თავის
საცხოვრებლად. მთელი ფურადღება აგხ-
აზს სასტუმრო ფაცხისთვის ძქვს
მიქცეველი. მართალია, მოროველი არ არის;
აქეთ-იქეთ ტახტებია, ხშირად შიშველი; ეს
ტახტები დასაჯლომიცაა და დასაწოლიც.
სამაგიეროდ, რამდენიმე ხელი ლოგინი მხ-
ოლოდ სტუმრისთვის არის შეკერილია,
აფხაზისათვის დიდი სირცევილია, სტუ-
მარს ვერ დაუხვდეს, ვერ გაუმასპინძლდეს
და დამეტ ვერ გაათენებინოს...

მოელ აფხაზეთში ერთი კილომეტრის
სიგრძე სასოფლო საურმე გზა არ არის...
და, მე თქვენა გეითხავთ, ჟესაძლებელია
უგზოო მსარებ რამე ხეირი ნახოს ცხ-
ოვრებაში? ხოლო თვითონ აფხაზი
ამისთვის არა ზრუნავს. მართალია, აფხაზი
ნიჭიერია, მიხვდოლია, მაგრამ ცაიული
პუნქტი რას გახდება, თუ მსარში
ცოტაოდები მანც სწავლა არ უდგას და
არ ეხმარება!.. და სწორედ ეს სწავლაა
აქეთეკნ სანთლით საძგარი. მე არას მო-
გახსენებთ ხალხის საერთო განათლების
ჟესახებ, იმ საერთო განათლებისა
რომელიც აქეთეკნ საერთოდ არ არსებობს:
სავალალო უფრო ის გახდავთ, რომ ამ
ხალხს ინტელიგენციაც არ ჰყავს, ოთხი-
ხუთი განათლებული კაციც კი არ
მოექვება, რომ წინამდებრობას უწევდეს
თავის მომეთს, მათი ჭირისა და ღიხისის
ასრულებაზე.

1893 წელს აფხაზეთის დედაქალაქ სოხუმში პირველად დაბარსდა რუსული სკოლა აფხაზთათვის, ორჯლისიანი, ხუთო წლის გურსით. ეს სასწავლებელი „შთიველთა სკოლად“ წოდებული, სოხუმში დღევანდლამდე არსებობს. მაგრამ აფხაზთა ცხოვრებას ნირი არ შესცვლია არაფერი დასტყობია. ხეთი წლის განმავლობაში შეძენილ რუსულ წერა-კოსტავას სკოლიდან გამოსული შეგირდი ერთო წლის განმავლობაში თითქმის სრულად ივიწყებდა. თუ ქალაქში რჩებოდა, მისი იდეალი იყო, სადმე მწერლად შეკვეთ თავი ან „სადინიებს“ (ჩაფრის) კვოლებტები დაგმურებით მხრებია მხრებზე. ხოლო თუ სახლში ბრუნდებოდა, მოკლე ხნის განმავლობაში იმავე სელობას იწყებდა, რასაც მეზობელთა შორის ხედავდა.

დღეს გევრ სოფელშია გახსნილი სამ-
რევლო სკოლა, მაგრამ იმ უკუღმართი მი-
მართულების გამო, საზოგადოდ ჩვენებულ
სკოლებში რომაა გამეცვებული, აქაური
სკოლები კვლავფერს ემსახურებიან, კვ-
ლაფერს ასრულებენ, გარდა მთავარი
დანიშნულებისა — ყრმათა გონიერივი და
ზნებობრივი გაწვრთნისა. აქაურ მკვიდრო
არც ამ სკოლათა არსებობა ჰმატებს
რასმე და ადარც უმისობითაც დააკლდე-
ბათ რამე.

უკულტურობის, გონებრივი გაუნათლება-ბლობის ჟედვებია ნაწილობრივ აფხაზთა დარიბული ცხოვრება, ნივთიერი ნაკლებობა. აფხაზი, ნამდგილი შეიძლი ბუნებისა ჯერ ისევ იმ სანაშია, როცა ადამიანი მხოლოდ მოშივებულო კუჭის დაყუჩქბისათვის ზრუნავდა. უცრო შორს გახედვა, გათვალისწინება მომავლისა — ემბიძება, ან კერ მოუხერხებია და გაუბის კიდევა. სიმინდს თუ იწევს, მდევნის იწევს რომ მის ცოლ-შვილს მეორე ჭირახულამდე გაჰყევს; აფხაზი ფიზიკურ დაღლას ერიდება; სირცევილად მიაჩნია გაჭრობა, სხვისთვის მუშაობა, საზოგადოდ ფიზიკურ მუშაობას გაურიბის. ბუნებასაც თავისი შეიძლი ისე არსადა პყავს განებივრებული, როგორც აფხაზეთში. კიდევ ამიტომაა, რომ აფხაზს ვერსადა პხედავთ გარეთ გასულს, სამუშაოს საძგებრად. არათუ გარეთ, აფხაზეთს მოშორებით, თავის სოფელსაც არა შორდება. თითქმის შავაგულ აფხაზეთში ერთ-

რომ მრეწველი მაქსიმოვი აშარმობებს ხელის დამზადებას. ყოველწლობით მასთან 2.000-მდე კაცი მოდის, მასთან ნახავთ სკანს, რაჭველს, ლექსუმელს, გურულს მეგრელს და აფხაზს კი – არც ერთს. აფხაზი ყოველივე ამას შორიდან უკურებს, სტუმარივთ, უბრალო ხელოსნიბა რა არის, იმასაც კი ვერა ნახავთ მათ შორის. რისამე ფიცრულის დადგმა რომ დასჭირდებათ, ხურობებს სხვაგანიდან უნდა დაუძახონ.

არც საქონლის მოვლა-მოშენებას მის- დევნებ. აქა-აქ თითოეულმა კომლმა თუ 5-10 თხა გაიზინა, დიდი საქმეა. ისიც იმიტომ რომ თხები ზამთარ-ზაფხულ ცის ქვეშ არიან, საკვებს არა სოხოვკებ.

ებ არის, ხეხილისა და ვენახის გაშენება
კი უკარს აფხაზს. აფხაზი
განსაკუთრებით მოსუცი, ეზოდან ისე არ
გამოვა, ხელში წალდი არ ეჭიროს. თუ
მყნობის დროა, დასამყნელი ტოტიც
უჭირავს რომელიმე ხეხილისა, სადაც პან-
ტას ან მაჟალოს ნახავს, უკველად უნდა
დაამწნოს. ეს ჩვეულება შვილიდან
შვილზე გადადის, ამით აიხსნება ის გარე-
მოქბა, რომ სააფხაზოში თვით უდაბურ
ტყეშიაც კი ნახავთ მშვენიერი ღირსების
შინაურ ხილს.

მეცნიერებას. – კულტი მიცვალე-
ბულთა. – მცნარეთა თავშანისცემა. –
“შაშუ” ანუ “მჟღადლობის ღმრთი”.

ბზით ვპაროვა.
ხეხილის გარდა განთქმულია აფხ-
აზეთის ვენახები და აფხაზური ლინი.
თავისებური და სამო საყურებელია
აქაური ვენახები: გზის ორსავ საბირას
ჩარიგებულია უსისტემოდ სურმისა და
თხემლის ხებზე გადახვეული ვაზები! ამ
ორი ჯიშის ხეს აქმიცნ საგაზიდ კელა-
გან ჟანირაცხეობა აქვს, რადგან ფოთლები
წვრილი აქვთ, მზის სხვები ადგილად
ატანს შიგ და ჩქარა ამწიფებს კურმის
მტკენებს. აქ ზოგიერთი სოფელი მარტო
კურმის მოსავლითა ცხოვრობს. ასეთ-
ბია: აჭანდარა, ღურუპში, აბგარა, აცი, ლიხ-
ინი, ოთპარა, ბარმიში, კალდახვარა
ბლაბურხვა და სხვა. ეს სოფელები ლინის
ბადდადებად ითვლება აქთკენ.
საუკეთესო ღვინო ღვება ამულახუს
ჯიშის ვაზისაგან, რომელიც, როგორც აქ

ამბობენ, მთავარს ქართლიდან, ამილახვრის მამულიდან მოუტანინებია. ღვინო ძირულასი უდგება ამ ვაზს, მაგრამ სამწუხაო ის არის, რომ ნაცარმა სრულიად გააუჭიჭადა ამჟამად ძლიერ მცირე მოსავალს იძლევა. არის კიდევ სხვა ჯიშის ყურძენი, მაგალითად აღბიში, რომლისგანაც ამულახუსე უკეთესი ღვინო დგება, მაგრამ თითქმის მოსპობილია. უფრო გავრცელებული ჯიშის ყურძენებია: კაჭიჭი (შავი), ააბაყვაჯა (შავი), ავასარხვა (ოქროსფერი), აჩქიქ, აუკაგატა. ეს 20-25 წელიწადია, “აღსის” ყურძენიც შემოვიდა, რასეული ყურძნის სახელით მონათლული. წინათლორებისათვის თუ ჩამობერტგავდნენ მას, მაგრამ ახლა თანდათან პატივს პპოვებს. რადგან აზარი გაეხსნა და მოსავალიც კარგად იცის.

ომიანობამდე აქაური ღვინო აქვე იხარ-ჯებოდა. მაგრამ ნაომევს გაეხსნა ბაზარი. განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ამ მხარეში მგრელებმა იწყეს დენა. აქაური ღვინო გაიცეს ადლერში, შეაჩემი (სოჭი), ნოვორისესისკში, ფოთში, ბათუმში და სხვაგან. მეგრელი ვაჭრები დადიან სოფლად და მოელი ვენახის მოსაგალს ყიდულობენ. ყურძენს აქვე სწურავენ, გაწურული ღვინო კასრებით მიაქვთ გუდაუთამაძე ურმებით და იქიდან გემით ან ნავებით – სხვადასხვა ადგილას.

თვითონ აფხაზი თავის სახარჯოდ ან
გასასყიდად ცოტას იყენებს დაინოს, მა-
გრამ თუ დაიყენა, მისი გამოზოგვით ხარ-
ჯვა ემძიმება; ექვს ყოველ მარჯვე
შემთხვევას, რამე წევულება გამართოს და
ერთბაშად გამოლიოს წლის მოსაცალი.
რომ მერე მოელი წელიწადი უდვინოდ
იჯდეს, წმინდა წკლის ანაბარა.

რაც უფრო შორდებით გუდაუთს, ადგ-
ილმდებარეობა მაღლა იწევა, მცირდება
ვაკე, სამაგიროდ მატულობს სერები,
მთები, პავკასიონის ქვდის თანატოლად მო-
მავალი. მთის ფერდობზე არწივის ბუდე-
სავით აქა-იქ მიკრულა აფხაზთა ფაცხები.
მოსხანს ვაზიანი ხები, სიმინდის ყანები.
მეტად ფერადი და საამო სერათია!..
თვალი ერთნაირ სანახაობით არ იდლება.
დევინიბისთვის გასულს ბუნებას მწვანე
სამოსელი ისევ ისე გაუხერხებელი ჰმოსია.
— იმ ზომამდე თბილა.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერ ში)

ყოველკვირეული აძლევი აფხაზთადან

ავსტრალია – გულტიფშის რაიონში ხილგოსტენეულის შესახახი ნაბეჭობა შედეგა

აფხაზეთში, გულრიფების რაიონში, სოფლის მეურნეობის
სამეცნიერო-კვლევითი ონსტიტუტის ტერიტორიაზე უკვე მე-
რამდენე თვეები მიმდინარეობს სიღბოსტნეულის შესანახი
სპეციალიზირებული ნაგებობების მშენებლობა. როგორც
აფხაზეთის ტელევიზია იუწყება, ობიექტის სამშენებლო მო-
ედანი, ამ რამდენიმე დღის წინ, დაათვალიერა აფხაზეთის
რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ბატონჩა
ბესლან ჯობუამ და საცავის მშენებლობის მიმდინარე პრო-
ცენტრის გამცნო.

2.500 ტონის ტევადობის მქონე ხილბოსტნეულის შესანახი, უახლესი ტექნიკითა და ტექნიკულოგიით აღჭურვილი ნაგებობისათვის ადგილი, აფხაზეთის სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ონსტრიტუტის ტერიტორიაზე შემთხვევით არ იქნა შერჩეული – მხედველობაში იქნა მოდებული როგორც ამ ორი უწყების დარგობრივი მეზობლობა. ასევე ლანცოშატტრის თავისი გარემონტი.

დღისა, ასევე ლანგი დაფურის თავისებუროვანიაც. მართალია, ჯერ მხოლოდ ნაგებობის საძირკველია ჩაფრილი, მაგრამ სამშენებლო სამუშაობები ინტენსიურად მიმდინარეობს. როგორც სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ბესლან ჯორჟამ განმარტა, უკვე გაფორმებულია სათანადო ხელშეკრულება მოსკოვის ერთ-ერთ სპეციალიზირებულ ტექნოლოგიურ კომპანიასთან, რომელიც აფხაზეთს მიაწო-

დებს სამაცივრო დანაღდგარებს და ხილბოსტენეულის ბაზი-
რებისათვის აუცილებელ სხვა ტექნოლოგიურ მოწყობილო-
ებს. მთავარია, რომ ახლა არ დაირღვეს მშენებლობის
იმდინარეობის გადგინ და ამიტომაც აქვს სოფლის მეურ-
ეობის სამინისტროს აყვანილი მკაცრ კონტროლზე ამ-
ნიშვნელოვან ობიექტზე მიმდინარე სამშენებლო-სამონ-

უფუნქციოდ არ დარჩება ხილბოსტნეულის შესანახის უფლები ნაგებობაც, სადაც სათანადო სარეკონსტრუქციო საუწყმოების ჩატარების შემდევ განთავსდება ხილისა და ორსტრუქულის გადამაზუშავებელი რამდენიმე ტექნოლოგიური რიცხოვ ხაზი. ეს მინი-ქარხანა აუცილებელია თუნდაც იმიტომ, რომ ახალი ნაგებობაც ვერ დაიტევს აფხაზეთში წლის ანგავლობაში მოწევულ მოსახლეს და მოხდება მისი დიდი ანტილის სახელდახელოდ გადამუშავება, რაც შევბას მის ცვებს მშრომელ აღამიანს. კიდევ რამდენიმე აღგიღდას იგეგმება სპეციალიზირებული მინი-საამჭროების გახსნა, რაც დიდ მოგებას უქადის როგორც სოფლის მეურნეობის შუ-

ხაგებს, ასევე მუარმოებლებს.
ხილბოსტენეულის შესანახი ნაგებობება უნიკალურია. რაღაც მასში იფუნქციონირებს 12 უმდლავრესი სამაცივრო დანადგარი, რაც მაღლუჭადი ხილისა და ბოსტენეულის ანგრძლივი ვადით შენახვას უზრუნველყოფს ზაფხულის თიცხების პირობებში. ეს კი საშუალებას მისცემს აფხაზ შრომელ ადამიანს, რომ წლის მოწეული მოხავალი უდა-

ობიექტის მშენებლობა მიმდინარეობს აფხაზეთის რეკუსტობის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების გეგმის ვარგლებში და მისი დასრულება დაგეგმილია მიმდინარე ლის დასასრულიმდე.

რატომ აქვს მზეს ცხრა თვალი ქართულ მითოლოგიაში

ბაბურ მორმოშია დაიბადა წალენჯიშის
აში, 1974 წელს, ეროვნული მომრაობის
ერთ-ერთი ლიდერის – რეგაზ მორგოშიას
და თბილისის ოკანი ჯავახიშვილის სახ-
ელობის ფილოლოგიის ფაკულტეტის
(ძლასიძეური ფილოლოგიის) პუსტ
დამთავრებულის, ქართული საბჭოთა ენა
ციკლობერის სამეცნიერო რედაქტორის
ანტიკური ლიტერატურის მკედვარის
ციური ქითოშვილის ოჯახში. ბაბური
სწავლობდა თბილისის 1 ექსპრიმენტულ
საშუალო სკოლაში, ამავდროულად –
ხელოვნების სეოლაში, სახვით-
ხელოვნების განხრით, ნიკოლაძის სამხე-
ატეგრო კოლეჯში, ქ. გრაცის (აგსტრია-
ტექნიკურ უნივერსიტეტში – ტელემარ-
ეტინგის განხრით.

პეტრი თრი სამხატვრო გამოფენა
რომში და პარიზში – არის სიურეალი-
ზიზის მიმღევარი. ამჟამად ცხოვრობს
საფრანგეთში. არის ზეიად გამასახურდიას
იდეოლოგიის მიმღევარი. იღვწის სამშობ-
ლოს მომავლისთვის მთელი ცხოვრებითა
და შემოქმედებით.

ს ხანები კი მეგრელებს დღემდე „ზანარების“ ქახიან. პროკოფი კე- სარიელისა და სხვა ძველი ბერძენი მწვრ- ლების „სანები“ იგივე „ზანები“ უნდა ყოფილიყვნენ; ამ „სანებს“, ძველი ბერძნელი წყაროები, ხშირად აიგივებენ „მაკრონებთან“ (მეგრელებთან): სტაბო- ნის მიხედვით; – მაკრონები ამჟამად იწოდებიან „სანებად“ – სტეფანე ბიზნეტიელის ჩვენებით; „ჭანების“ ტომი - წინა ხანებში „სანებად“ წოდებული... პროკოფი კესარიელი გვამცნობს: „სანები“, რომელთაც ახლა „ჭანები“ ეწოდებათ.... პეტერებოსთან „მაკრონები“, ახლანდელი „სანები“ („ზანები“) არიან. „სანების“ ქვეყანას კი „სანიგია“ ეწოდება. ეს ის პერიოდია, როცა თათარ-ადილური ტომები ჯერ კიდევ შემოჭრილები არ არიან აკაგასიაში და სხანურსა და მეგრელს შორის ჯერაც სხვაობა არა. შეგახსენებთ, რომ სვანერი ენა წარ- მოიქმნა მთიელი ზანების (მეგრელების) და თათარ-ადილური ტომების შეხვე- დრებისა და არა ჩვ.წ.-მდე 1 ათასწლეულში, როგორც ამას ზოგიერთი ქათმეცნიერად წოდებული „არსება“ ამტ- კიცებს. თავად სიტყვა „სვანი“ – „შონი“ – „შანი“ არის იგივე „ზანი“. ყაბარდოელები სამეგრელოს (ხან სვანეთსაც) ეძახიან „ზანებს“.

ადიღე-ჩერქეზეთის მთავარ სამთავროს
ერქვა - „ჟანეთი“, იგივე „ზანეთი“, ლეგენ-
დარულ თავადს კი „ჟანე“, იგივე „ზანე“,
თავადებს „ზანეგები“, სწორედ ამ თავადებ-
ბის მოყვანილი ჩანს ადიღო-ატსუური, ანუ
თათრული ტომები კავკასიაში, შემდეგ კი,
როგორც ჩანს სცენარი „ჯაფოს სიზნების“
სქემით განვითარდა. აფსუუბისთვისაც უმ-
თავრესი თავადური გვარია „ცნნბა“-
„ზ(ვ)ანბა“ „ჭანბა“, „ჩაჩბა“ (იგივე
„შარაშია-შერვა-ში-შარვა-ში-შანა-ში-
ზანაში“), ანუ აფხაზი თავადები „ზანები“
(მეგრელები) იყონენ,. გვარების
დაბოლოება „ბა-“, „ბაია“ წმინდა კოლხ-
ურია, ეხად მეგრულება-ლაზურ „ბერებს“ ანუ
ვაჟიშვილის-ძის აღმნიშვნელი სიტყვის
სახეობა. ეს დაბოლოება კავკასიის
ხალხებში გვხვდება „ბეის“ ფორმითაც.
მას უპავშირდება სიტყვით: „ბავშვი“,
„ბაია“, „ბოში“, „ბალდი“, „ბადიში“ (შვილი-
იშვილია მეგრულება), „ბარტქი“, „ბაჭია“,
„ბაჭყარი“, „ბახალა“... „ბადება“ ნიშნავს
დაბადება. ამას უპავშირდება ლათინური
„ბამბინო“, „ბამბოლა“, „ბებე“-ინ-
გლისური „ბეიბი“ და „ბოის“, გერმანული

დიდი აკაგი სიტყვები – „მეგრული ენა ნამდვილი სალარო ქართული სიტყვის“. შემდეგ, როცა შევისწავლე იტალიური, აღმოგანინე, რომ ლათინურშიც უამრავი სიტყვაა, რომელსაც გერ ხსნის თავად ლათინური ენა და მათი ძირეული მნიშვნელობა მხოლოდ მეგრული ენით გაიგება. უძველეს დვოთაებათა სახელების ეტიმოლოგიურმა ძიებამაც მეგრულ ენას-თან მიმიყვანა და ეს არ გახდავთ ჩემი ეთნოცენტრიზმით თუ კუთხერობა, რადგან თუ ვინმექს შეუძლია თქვას, რომ თავს კოს-მოპოლიტად და მსოფლიოს მოქალაქედ ვთვლიო, მათ შორს ერთერთი მე ვარ.

— მოგეხსენებათ, რომ საქართველოს „მთავრობა“ „მეცნიერება“ და „სამდგრადო ლოგიკა“ რუსეთის მიერაა ხელდასმული და მართვადი. ამიტომ, ეს გარეშერები მდინარე „ეგრის წყალს“, რომელიც იყო ეგრისის სამეფოს საზღვარი, ნათლავენ „დალიძგად“ . სინამდვილეში „ეგრის წყალი“ არის მდინარე კუბანი. ჰეროლოტე გვაწვდის ცნობას სკვითური ტომის „აეროსების“ შესახებ, რომელიც მოსახლეობებ მდინარე „გერის“განაპირას. პტოლომეუსის ცნობით ეს მდინარე „გერი“ ჩაედინება აზოვის ზღვაში. ლეონტი მროველის (თუ მისი გადამწერის) ცნობით, ეგრისის საზღვრად დასახელებულია „მდინარე მცირისა ხაზარეთისა“: „ხოლო ეგროსს მისცა ქვეყანა ზღვის ყურისა (ყურისა!!!) და უნინა საზღვარი: აღმოსავლით მცირე, რომელსაც აწ ქვია ლიხი, დასავლით ზღუა, ცრდილოთ მდინარე მცირისა ხაზარეთისა, სადაცა წარსწუთების წევრი კავკასიისა“ — ესე იგი ჩრდილო საზღვრი იყო მდინარე კუბანი და არა კავკასიის ქედი. ქართულ წყაროებში მოსხინიებული „ეგურის მდინარე“, რომელიც ეგრისის საზღვარია, ასევე კუბანი და არა ენგური-თუ ბედია ეგრისის დედაქალაქი იყო, ენგური ეგრისის საზღვარი რანაირად იქნებოდა? და თუ „ეგურის მდინარე“ ეგრისის საზღვარია, ის იგივე „მდინარე მცირისა ხაზარეთისა“ არ გამოიდის? თავად ხაზარულად კუბანს ერქვა „ვარ-ზანი“, ანუ ზანების (მეგრელების) მდინარე. ცნობილია რომ ისტორიულად მდინარე კუბანი, სანამ ზღვაში ჩავიდოდა, ორად იფოფოდა, ერთი აზოვის ზღვაში ჩადიოდა, მეორე შავ ზღვაში, ხოლო მათ შორის დარჩენილი სივრცე კი, ქმნიდა კუნძულს. ბერებირივია, ორივე ამ განმტოყბას თავისი სახელი ექნებოდა; ბერძნული წყაროებიდან დგინდება, რომ ერთ-ერთს ერქვა „პიპანის“ („პიპოსი“) რაც ნიშნავს ცხენის წყალს და ეს სახელი ზოგჯერ მოლიანად კუბანსაც მიექმაროთებოდა. კუბანს აღიდეურად ქვია „ფსიში“, ყაბარდოულად „ფსიფი“, არსებობს სახელწოდება — „ფსაროზიც“. დიოდორე სიცილიელი კუბანს აღნიშნავს სიტყვით — „ფაზ“ — „ფაზტ“, რაც ასევე სახელდება „ფაზისად“. „ფა“ მეგრულად ნიშნავს „ტალდას“, „ფაზას“ და უშეალოდ „ფას“ (ერთი ფა, ორი ფა) — ესე იგი „ფაზისში“ შესაძლოა იგულისხმებოდა მდინარე ეგრისის მეორე ფა. ამდენად კოლხეთში მოსული არაონიაზები სწორებ ჭაბაზში

შეცურდნენ და არა რიონში. აპოლონ რო-
დოსელი ამბობს: „აია-კოლხეთი ზღვის და
მიწის დასარიელში მდებარეობს
(დასალიერიში!!!) და აი უკვე გამოჩნდა
პონტოს უკიდურესი ყურე (ყურე!!!) და
კავკასიის მაღალი მთებიც აღიმართნენ“
(ხადაც წასწვდება წვერი კავკასიისა). პომე-
როსი კოლხეთის აიას კუნძულად მოიხსე-
ნიებს, ხოლო იქვე მდებარე ყირიმის
ნახევარკუნძულს კირკეს (აიას მეფის დის)
კუნძულ „აიაიედ“ (აია-ეა?). სტეფანოს
ბიზანტიულის ცხონით „აია კოლხეთის
ქალაქია, რომელსაც ორი მდინარე
ჩამოუდის, „ჰიპოსი“ (ცხენის წყალი) და
„ავინეოსი“, რომლებიც კუნძულს ქმნიან“.
„პვიტი“, „პტერი“ ასევე მდინარე კუბანის
ერთ-ერთი სახელია. ამდენად „პვიტაია“
ერქვა, არა დღევანდელ ქუთაისს, არამედ
კუბანისპირა ქალაქ-კუნძულს - თუმცა
გამორიცხული არაა ქუთაისსაც ასე
რქმეოდა, რადგან ხშირად ერთი მოდგმის
ხალხი ერთნაირ ტოპონიმებს იყენებოდა
გადასხვა ადგილებში.

სკოლული პუთხე მიჰყავს უსრნალისტ ბიორგი ჯალაძენის

ჯანმ ანანიძის შავვანა არნების “ვიზუსა” და კირალი უორდანის სურს!

რუსულმა გაზეთმა “იზვესტიაშ”
საქართველოს ნაკრებისა და მოსკოვის
“სპარტაკის” 20 წლის ნახევარმცველ
ჯარო ანანიძეზე შეტად ვრცელი და
ფრიად საინტერესო საგაზეთო სტატია
გამოაქვეყნა.

გაზეთის ცნობით, მოსკოვის
საფეხბურთო კლუბ „სპარტაკიდან“ ჯანრის
იჯარით აყვანით პოლანდიური „ვიტესი“
და პირადად მისი პრეზიდენტი მერაბ შორ-
დანიაა დაინტერესებული.

20 წლის ქრონიკაში მათგებების მოსკოვურ
კლუბში ყოფასა და მისი იჯარით
გასხვისების იდეაზე კომენტარი “სპარტაკ-
ისა” და რუსეთის ნაკრების ყოფილმა
ფეხბურთელმა, შარტან მოსკოვური კლუ-
ბის სამწვრთხელო შტაბში ნამუშევარმა
ანდრე ტიხონოვმა გააკეთა, რომელიც
ქართველი გულშემატკიფრისთვისაც საინ-
ტერენობოდა.

როგორც გაზეთი “იზვესტია”: იტყ-ობინება, პოლანდიურმა საფეხბურთო კლუბმა “ვიტესმა” მოსკოვის “სარტაკს” ჯანო ანანიძის იჯარით დათმობაზე წინადაღებით მიმართა.

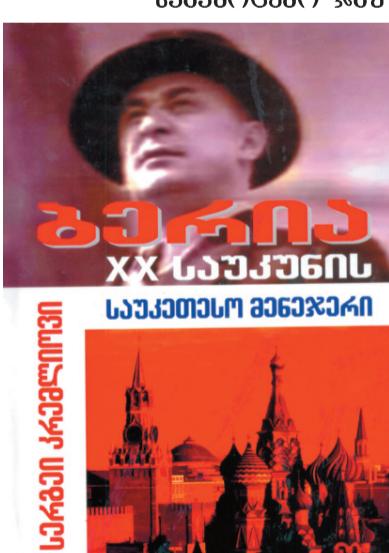
პოლანდიური საფეხბურთო კლუბის,
„ვიტესს“ ხელმძღვანელობა მოსკოვის
„სპარტაქს“ ამ რამდენიმე დღის წინ
დაუგავშირდა და 20 წლის ქართველი ნახ-
ევარმცველის, ჯანო ანანიძის იჯარით
დაომოგაზე ფრიად სარფიანი

წინადაღებით მიმართა.
“იზვესტიას” ინფორმაციით, ჯანოს გად-
აბირებით თვით “გიტესის” პრეზიდენტი,
წარსულში ცნობილი ქართველი
ფეხბურთელი და საქართველოს ფეხბურ-
თის ფედერაციის ყოფილი პრეზიდენტი
მერაბ ქორდანიაძ დაინტერესებული, რომ-

გამოვიდა პირველი ტოში სერგეი
ქრემლიოვის წიგნისა “ბერია –
XXI საუკუნის საუკათხეო მინ-
ჯერი”. გამოცემა განხორციელდა
სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს”
მხარდაჭერით. წიგნის შექნა შეი-
ძლება ზუგდიდში, რუსთაველის
ქ.№68-ში, სახალხო მოძრაობა
“სამეგრელოს თფისში. ტელ.
599 209 624

599.209.624
თბილისში წიგნის რეალიზაცია
მოხდება ყოველ ოთხშაბათ დღეს,
დილის 9 საათზე, ბაქრაძის ქ.№6-
ში (თოობები). ტეл. 599 573 322.

১-১৩ পর্যন্ত/৩২০০ সংখ্যা

ISSN 1987-8966 [jlori](#)

၁၇၇၁၁၈၇-၈၉၆၀၀၉။

რედაქციის მისამართ
თბილისი,
ბაქაძის ქუჩა №6
მე-4 სართული
სარეზ. №01018002930
234-32-95

234-32-95

ମତ୍ସ୍ୟବାନ୍ଦି ନାରୀଶକ୍ତିରେ: ଗର୍ଭାଚାର ଓ ଜୀବନାବ୍ୟାପକ

ତେବେଳୁଗୁରୁ କେଣାକ୍ରମି

ቍሬዳድ ዓጥል 599-34-37-27

გაზეთ “ილორის”
გაცნობა შეგიძლიათ
“საქიზორმის”
ვებგვერდზე
WWW.saqinform.ge